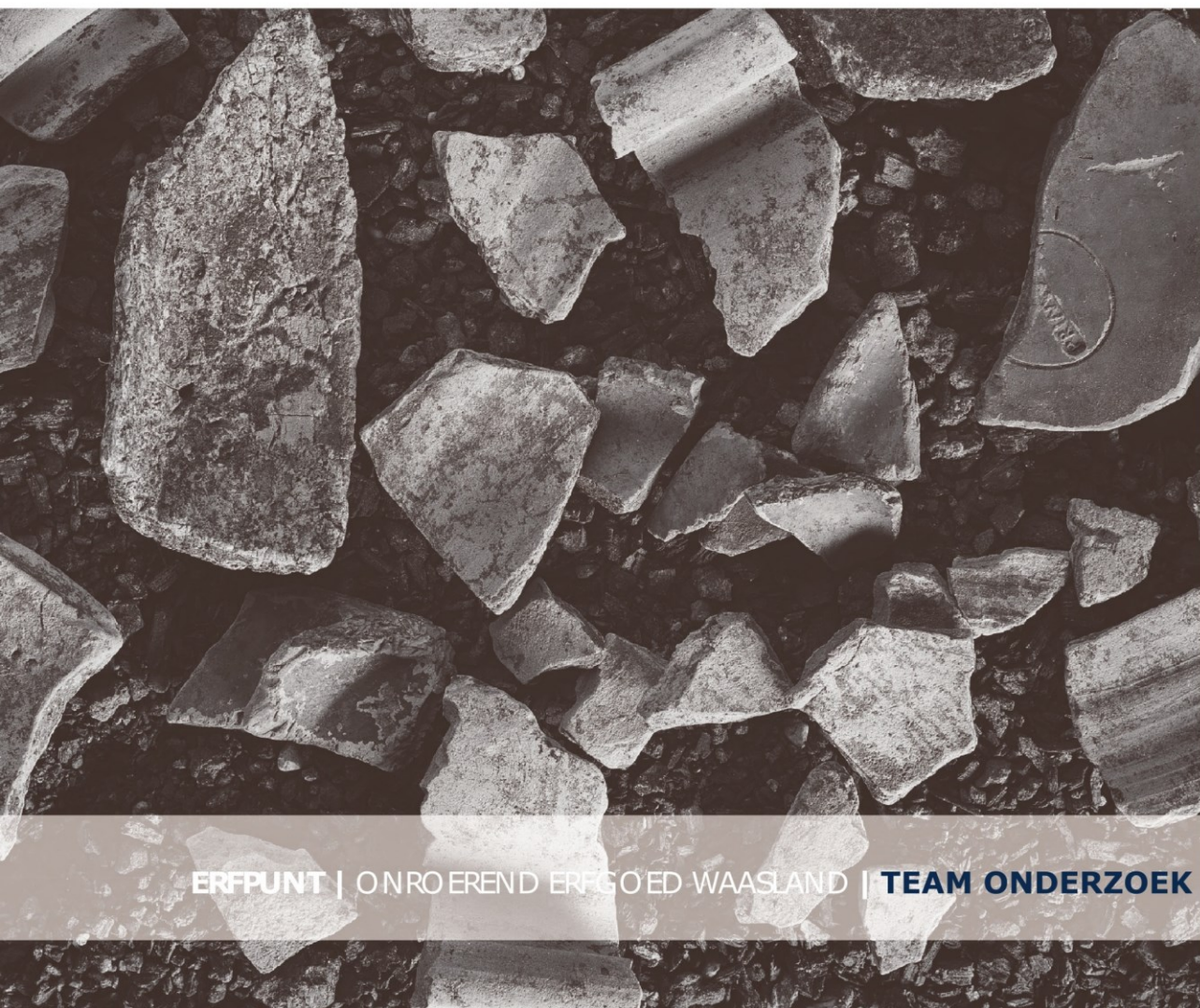

Nota

Lokeren – Spoelepark 2022

Programma van maatregelen

ERFPUNT | ONROEREND ERFGOED WAASLAND | **TEAM ONDERZOEK**

RAPPORT

Rapporten van Erfpunt – team Onderzoek

249

Project

Lokeren – Spoelepark 2022

Projectcode Agentschap Onroerend Erfgoed

2022J38: landschappelijk booronderzoek

2022J148: proefsleuven

Voorafgaande archeologienota

<https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/21435>

Uitvoerder project

Erfpunt – team Onderzoek

OE/ERK/Archeoloog/2016/00101

Regentiestraat 63

9100 Sint-Niklaas

Auteurs

Thierry Van Neste, Rani Evaert

Wetenschappelijke begeleiding

Erfpunt - team Beheer

© Erfpunt – team Onderzoek, 2022

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Erfpunt.

Erfpunt aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

ISSN 0778-3841

Erfpunt - team Onderzoek

Regentiestraat 63

9100 Sint-Niklaas

Tel +32 (0)3 778 87 59

onderzoek@erfpunt.be

www.erfpunt.be

www.facebook.com/Erfpunt

<https://sketchfab.com/Erfpunt>

1. Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

In het kader van de omgevingsvergunning werd aanvankelijk enkel een bureauonderzoek uitgevoerd. Dit werd in een uitgesteld traject gevolgd door een landschappelijk booronderzoek en proefsleuvenonderzoek.

Het onderzoek leverde sporen op die wezen op een agrarisch gebruik van het landschap dat vermoedelijk pas in de (late) middeleeuwen of nieuwe tijd gedateerd kan worden. Daarnaast werd één houtskoolmeiler aangetroffen. Dergelijke sporen kunnen algemeen gedateerd worden vóór de late middeleeuwen en zijn typische *off-site* fenomenen die wijzen op een beboste omgeving.

Aangezien de houtskoolmeiler het enige relevante archeologische spoor was dat nuttige kenniswinst zou kunnen opleveren bij een verder onderzoek werd deze reeds volledig onderzocht tijdens het proefsleuvenonderzoek.

Na uitvoering van het proefsleuvenonderzoek kan gesteld worden dat er geen waardevolle archeologische site meer aanwezig is binnen het projectgebied. Alle stappen van het vooronderzoek waarbij een ingreep in de bodem vereist is, kunnen dan ook als volledig afgerond beschouwd worden. In het kader van het onderzoek van de houtskoolmeiler is wel nog een verdere verwerking nodig in de vorm van een natuurwetenschappelijk onderzoek.

2. Aanwezigheid van een archeologische site

Na afronding van het proefsleuvenonderzoek kan gesteld worden dat er binnen het projectgebied geen sprake meer is van een waardevolle archeologische site.

3. Waardering van de archeologische site

Met uitzondering van enkele kuilen die hetzij van natuurlijke oorsprong bleken te zijn, hetzij deel uitmaken van een relatief recente palenrij, bracht het proefsleuvenonderzoek uitsluitend wat flarden van niet nauw te dateren greppels die wijzen op een landbouwlandschap en één houtskoolbranderskuil op. Dit laatste is meteen het meest noemenswaardige archeologisch restant dat het projectgebied rijk is.

Het voor het overige ontbreken van archeologisch relevante sporen is partieel te wijten aan de legio ploeg- en spitsporen waarmee het terrein te kampen had – en daarmee eventueel archeologische resten vernield heeft –, in combinatie met de hoge mate van bioturbatie die de leesbaarheid van het archeologisch vlak enigszins bemoeilijkten. Daarnaast dient erop gewezen te worden dat de “leegte” op archeologisch vlak allicht wel zal concorderen met de historische realiteit. Het mag namelijk weinig

verbazing wekken dat er geen nederzettingenresten gevonden zijn in een zone die op een welbepaald moment in functie stond van de productie van houtskool voor onder meer metaalproductie en/of bewerking. Te meer omdat dergelijke kuilen logischerwijs bij voorkeur in een bosrijke omgeving aangelegd werden.

De houtskoolmeiler wijst in ieder geval wel op menselijke aanwezigheid in het verleden, zij het in het kader van een off-site activiteit. Op het moment van dit schrijven is het niet mogelijk de context te dateren wegens een gebrek aan vondstmateriaal. Naar analogie met gelijkaardige sporen in België en Nederland kan voorlopig een datering voor de late middeleeuwen vooropgesteld worden. Het feit dat de meiler geen enkele indicatie geeft voor de nabijheid van nederzettingssporen, in combinatie met de zeer lage sporendensiteit maakt dat het archeologisch potentieel van het projectgebied bijzonder laag is. Een bijkomend vlakdekkend onderzoek zou bijgevolg geen nuttige kenniswinst kunnen opleveren.

4. Impactbepaling

Het huidig onderzoek toont aan dat het projectgebied een louter agrarische invulling in de menselijke geschiedenis nagenoeg nooit overstegen heeft, al dringt zich wat betreft de steentijd enige nuancering op. Het aangetroffen, antropogeen bewerkt silexfragment indiceert namelijk de aanwezigheid van een prehistorisch kampement in of rondom het projectgebied. De *ex situ* context van het artefact en het gegeven dat slechts ettelijke flarden van een podzol B horizont thans bewaard zijn gebleven, geven aan dat waardevolle *in situ* restanten van dit kampement quasi niet te verwachten vallen.

Het bijzonder karig archeologisch sporenbestand beperkt zich tot onderdelen van een indeling van een landbouwlandschap en off-site activiteiten als houtskoolproductie. Gegeven het ontbreken van archeologisch waardevolle sporen die nuttige informatiewinst zouden opleveren dient de impact van de geplande werkzaamheden op het archeologisch bodemarchief bijgesteld te worden naar verwaarloosbaar.

5. Advies

Door middel van de uitgevoerde onderzoeken werd het archeologische potentieel van het projectgebied reeds ten volle onderzocht. Het kan dan ook vrijgegeven worden voor de geplande verkaveling.

Teneinde de houtskoolmeiler concreet te kunnen dateren en het landschap (deels) te kunnen reconstrueren, dient wel nog verder onderzoek uitgevoerd te worden op de ingezamelde stalen.

6. Bepaling van maatregelen

Aangezien het archeologische potentieel van het projectgebied reeds grotendeels bereikt werd door middel van het proefsleuvenonderzoek, wordt geen verdere opgraving geadviseerd. Het aangetroffen brandrestengraf dient wel verder verwerkt te worden. De resultaten van deze verdere verwerking moeten beschreven worden in de vorm van een nota.

6.1. Onderzoeksvragen

Een verder onderzoek van de stalen uit de houtskoolmeiler kunnen antwoord bieden op volgende onderzoeksvragen:

- Wat is de datering van de houtskoolmeiler?
- Welke houtsoort(en) werd(en) gebruikt om houtskool van te maken?

Op basis van de antwoorden op deze onderzoeksvragen kan eveneens afgeleid worden welke boomsoort(en) er zeker voorkwamen in het landschap ten tijde van het gebruik van de houtskoolmeiler. Dit laat dan ook een (beperkte) landschapsreconstructie toe.

6.2. Onderzoekshandelingen

Voor de datering van de houtskoolmeiler moeten minimaal twee ¹⁴C-dateringen uitgevoerd worden. Dit kan gebeuren op de ingezamelde stalen die in de aparte kwadraten ingezameld werden.

6.3. Strategie voor analyse

In het kader van de verdere verwerking worden volgende stelposten voorzien:

- 2 x anthracologisch onderzoek
- 2 x ¹⁴C-datering AMS (incl. uitsélectioneren geschikte fragmenten)

6.4. Conservatiestrategie

In het kader van de verdere verwerking is geen conservatie vereist.

6.5. Schatting van de duur

De duur van het verdere onderzoek is grotendeels afhankelijk van de planning van de instellingen die het verdere onderzoek zullen uitvoeren. Het verslag van resultaten kan na ontvangst van de resultaten van het natuurwetenschappelijk onderzoek op korte termijn gebeuren en zal maximaal 2 dagen in beslag nemen.

6.6. Raming van de kosten

De kostprijs van het verder onderzoek houdt rekening met het natuurwetenschappelijke onderzoek en de rapportage:

Natuurwetenschappelijk onderzoek	2000
Rapportage	500
Totaal	2500